

Går kampsport och läkaretik att förena?

Som stressad underläkare har jag för vana att slänga i mig lunchen inne på kirurgernas expedition. Det är inte bara av tidsbrist – har man tur stöter man på en av mina mer humanistiskt lagda kollegor. Han brinner för en värld utan våld, och min kickboxningsträning brukar ge upphov till livliga diskussioner. Hans argument mot kampsport känner jag inte alls igen från träningslokalen där vi svettas och har kul tillsammans. Men kanske har han rätt? Går läkaryrket och kampsport egentligen ihop?

Hans främsta argument mot kampsport är att det inte hör hemma i ett civiliserat samhälle och att det dessutom är direkt skadligt för hälsan. Bägge två argumenten, menar han, diskvalificerar en läkare från att någonsin ställa sig positiv till kampsport. Efter ett tag började hans argument att bita. Frågan lämnade mig ingen ro, och jag började till och med att själv ifrågasätta lämpligheten med min egen träning – skulle jag kanske ta upp »normala« idrotter som till exempel fotboll eller ishockey istället?

Jag bestämde mig för att jämföra en av vårt lands mest extrema former av kampsport, K1, med den kanske mest populära och folkära sporten, ishockey. Ishockey behöver ingen närmare presentation, men eftersom både kampsport och K1 är mindre kända i Sverige, vill jag ge en kort bakgrund:

K1 är kampsportvärldens formel 1 där bara de största och mest vältränade får ställa upp. Det finns bara en enda viktklass, tungvikt, och reglerna är enkla – sparkar, slag och knän över hela kroppen är tillåtna, inga skydd mer än tandskydd och suspensor. Matcherna är 3x3 minuter och sker i vanlig boxningsring. Deltagarna har olika bakgrunder som till exempel karate, kick- och thaiboxning, men alla måste tillhöra de bästa inom sin stil. Mycket pengar finns att hämta för vinnaren, och det är mycket show över hela evenemanget.

Låt oss börja med att titta närmare på ishockey. SM-slutspelet i ishockey sänds ju i de rikstäckande TV-kanalerna varför det är lätt för alla att observera. Vad jag såg gjorde dock att jag fick en klump i magen. Trots att de officiella reglerna förbjuder slashing (det vill säga att man slår med klubban över motståndaren), hakning, slagsmål och så vidare såg jag i alla matcher prov på alla dessa företeelser. De var så

» ... K1 är en slags modern form av gladiatorspel som explicit belönar våld. Ishockey däremot belönar våld på ett implicit sätt.«
Ovan: K1 Scandinavia 2004 i Stockholm.
Nedan: Färjestad möter HV71 i årets SM-slutspel.

frekvent förekommande att det nästan verkade som om de är en integrerad del av sporten. Jag kunde inte låta bli att undra över hur många frakturer på underarmarna mina kolleger på ortopedien i Karlstad och Jönköping får ta hand om varje år på grund av slashing ...

Om man verkligen hade velat stävja regelöverträdelse skulle straffen behöva vara betydligt strängare. Till exempel slog Färjestads målvakt av näsan på en motståndare under den fjärde finalmatchen med sin klubb. Reprisbilderna visade med all tydlighet att det var ett beräknat överfall på en oförberedd motståndare, men domaren dömde endast ut fem minuters utvisning och lät matchen fortsätta.

För att studera K1 på nära håll var jag tvungen att bege mig till Stockholm och Solnahallen för att se den skandinaviska uttagningen i K1, vilken är en del av kvalificeringen till den stora finalen i Tokyo Dome med 70 000 åskådare. Störst intryck gjorde Larry Lindwall från Malmö. Han visade sig vara en gentleman och äkta sportsman då han lät sin motståndare från andra sidan Atlanten ta hem bucklan, trots att mat-

chen slutade oavgjort på poäng!

För en stund var jag helt medryckt i det hela och tänkte inte alls på att syftet med matchen ju faktiskt är att slå ut motståndaren, alternativt att slå fler slag än honom och därmed vinna på poäng. Kan detta verkligen försvaras i lunchrummet? Efter att på några meters avstånd ha sett tio matcher, kan jag konstatera att det som läkare är svårt att inte medge att de tunga slag och sparkar som delades ut kan orsaka skador, speciellt om man skulle gå många dylika matcher. Å andra sidan uppstod det inte ens så mycket som näsblod i synliga skador under kvällens lopp. I varje match såg jag dessutom exempel på den största respekt för motståndaren samt stor sportslighet.

Vad jag kan konstatera efter mina observationer är att K1 är en slags modern form av gladiatorspel som explicit belönar våld. Ishockey däremot belönar våld på ett implicit sätt. Alltså, om det inte lönade sig med regelöverträdelse i ishockey skulle det inte ske på det nästan regelmässiga sätt som sker idag. Skillnaden mellan K1 och ishockey är att i K1 vet deltagarna vad som gäller och följer sportsligt de överenskomna reglerna, medan i ishockey riskerar du att bli skadad genom att motståndarna antagligen inte följer reglerna. Så länge min humanistiskt lagde kollega accepterar ishockey, kommer jag att påpeka dubbelmoralen i hans önskan att förbjuda tävlingar som K1.

Och jag då? Jo, jag kommer att fortsätta med min kickboxningsträning med gott samvete. Det våld som sker i en ring mellan två motståndare som respekterar varandra och följer överenskomna regler anser jag är mindre ociviliserat än de brutala påhopp man kan se på våra skattefinansierade ishockeyarenor. Där emot kommer jag inte att ställa upp i några fullkontaktsmatcher där slag mot huvudet är tillåtna, då jag är medveten om de skador som kan uppstå. Vi läkare har en viktig uppgift i att upplysa om de väl dokumenterade risker som är förenade med huvudtrauma, samt att fortsätta forska om den i många avseenden ännu gåtfulla människohjärnan.

Maria Eriksson
AT-läkare,
Hudiksvalls
sjukhus

